

Constanta, 6 april 2019

Non, non, rien a changé

Lieve familie en vrienden,

Het stadion zat afgeladen vol. Het publiek scandeerde twee uur lang een leus, die voor buitenstaanders moeilijk was te verstaan, maar veelzeggend moest zijn voor de insiders. Geen fans, die hun team aanmoedigden. Er viel niet veel te zien. Een massaal volksoproer was het. Uit het niets opgekomen. De autoriteiten voelden zich totaal overrompeld, maar het feit dat een stadion met 24.000 zitplaatsen zich zo snel wist te vullen met een woedende menigte gaf aan dat er al langer iets broeide.

Inmiddels is de rust weergekeerd. Hier en daar zit een groepje toeristen op de eeuwenoude bankjes te kijken naar een podium, waar nog steeds niet veel te zien valt. Terwijl ik m'n blik laat gaan over het vrijwel lege stadion, probeer ik me een voorstelling te maken van wat zich hier bijna tweeduizend jaar geleden heeft afgespeeld. Een gebeurtenis die gedetailleerd wordt beschreven in Handelingen 19. Nog nooit ben ik zo dichtbij een stukje Bijbelse geschiedenis geweest als hier en dat fascineert me. Ik denk dat er ook maar weinig plaatsen zijn, waar de fysieke context van een Bijbelverhaal zo tastbaar aanwezig is. Tegelijk is wat hier tweeduizend jaar geleden gebeurde van alle tijden. Bespeel de gevoelens van onzekerheid en de gekrenkte trots van mensen, wijs een zondebok aan en je krijgt ze massaal in beweging.

Ondertussen liggen we met de Evertsen in Aksaz, een Turkse marinehaven vlakbij de badplaats Marmaris. Daar brengt een groot deel van de bemanning het weekend door, maar we hebben toch een groep van zo'n veertig mensen kunnen interesseren voor deze excursie naar het oude Efeze. Het was een lange rit van drie en een half uur en ik vroeg me af of de deelnemers dat wel de moeite waard zouden vinden. Dat is tot mijn opluchting wel het geval. Er valt dan ook veel meer te zien in Efeze, dan alleen het amfitheater. Efeze is misschien wel de grootste Archeologische site uit de Grieks Romeinse tijd en er is nog maar 30 procent van opgegraven.

Na ons bezoek aan het amfitheater nemen we ook nog een kijkje bij de tempel van Artemis. Daar staat niet veel meer van overeind. Een groot deel van de tempel is gebruikt als bouw materiaal voor kerken en de basiliek van de Heilige Johannes die hier in de Byzantijnse tijd zijn gebouwd. Er staat nog precies één pilaar van overeind en daarop broedt een ooievaar, wat wel weer passend is voor een tempel die geweid is aan de godin van de vruchtbaarheid.

Inmiddels zijn we vier havenbezoeken verder sinds ons vertrek uit Antalya nu ongeveer zeven weken geleden. In die tijd hebben we ons in eerste instantie meer naar het Westen bewogen. De eerste haven die we aandeden was Piraeus, de havenstad van Athene. De bemanning kon het hele weekend gratis gebruik maken van openbaar vervoer. Hierdoor werd het heel aantrekkelijk om vanuit Piraeus met de metro naar het centrum van Athene te gaan en de wereldberoemde Acropolis en andere overblijfselen uit de oudheid te bezoeken. Op de plaats waar vroeger de Areopagus was is een koperen plaat ingemetseld waarin het gedeelte uit Handelingen 17 staat gegraveerd met de toespraak die de apostel Paulus op deze plaats heeft gehouden. Al met al weer genoeg stof voor een dienst aan boord.

We vertrokken uit Piraeus voor een korte maar intensieve week op zee, waarin we ons voorbereidden op de grote NAVO oefening die volgt op het volgende havenbezoek aan Catania op Sicilië aan de voet van de Etna. Een havenbezoek, waar ik enorm naar uitkeek, niet omdat Catania zo'n mooi stad is of de Etna zo indrukwekkend, wat op zich allemaal waar is, maar omdat Janny mij hier voor het eerst zou komen opzoeken tijdens deze reis. Even dreigde de Etna letterlijk roet in het eten te gooien. Vanwege het vele vulkaanstof in de atmosfeer was de luchthaven van Catania gesloten en werd al het vliegverkeer omgeleid via Palermo. Dat leverde Janny een lange busrit op over Sicilië maar uiteindelijk arriveerde ze toch nog de avond voor onze binnenkomst in haar hotel.

We beleefden samen een heerlijk weekend in deze bijzondere stad die in 1669 door een uitbarsting van de Etna en een aardbeving in 1693 vrijwel volledig is verwoest. In de 18^e eeuw is de stad in laat barokke stijl weer opgebouwd. We wandelden door de stad langs alle monumentale gebouwen. De volgende dag huurden we een auto en verkenden we de wijdere omgeving. Het weekend vloog om en voor we er erg in hadden was Janny weer onderweg naar Nederland en zat ik weer aan boord.

Vanuit Catania vertrokken we naar zee om deel te nemen aan de eerder genoemde NAVO onderzeebootbestrijdingsoefening die jaarlijks bij Sicilië wordt gehouden. Het persmoment waarbij alle eenheden die aan de oefening deelnamen zich lieten zien leverde spectaculaire beelden op. Daarna brak er voor de operationele dienst een intensieve tijd aan van bijna twee

weken aan één stuk door oefenen. Intensief, maar ook een uitgelezen kans om met zoveel eenheden tegelijk te kunnen trainen.

Bij ons tweede bezoek aan Catania moesten we eerst flink de handen uit de mouwen steken, voordat we van her weekend konden genieten in verband met de herbevoorrading van het schip. Toen ik de volgende dag door de stad wandelde was het schitterend weer, maar de stad kon me niet half zo bekoren als bij ons eerste bezoek ook al was het toen guur en regenachtig.

Gelukkig kon ik op zondag mee met een excursie naar de Etna, waardoor ik kon ontsnappen aan al te weemoedige gedachten. Op bijna tweeduizend meter hoogte werden we rondgeleid in een landschap van kraters en gestolde lavastromen veroorzaakt door soms nog recente uitbarstingen van de vulkaan.

Vanuit Catania vertrokken we weer voor twee weken naar zee. We hielden ons weer op in de Oostelijke Middellandse Zee. Weer met het doel om een beeld op te bouwen van de militaire ontwikkelingen in deze hoek van de wereld. Terwijl we daar mee bezig waren werden we zelf ook goed in de gaten gehouden.

Ondertussen legde ik met een paar vrijwilligers de laatste hand aan de groetenfilm voor het thuisfront. We wilden een film maken, waarin de bemanningsleden niet alleen de gelegenheid kregen om de groeten te doen, maar die tegelijk ook een beeld gaf van het leven en werken aan boord. Een project, waar ik me bijna aan heb vertild, maar uiteindelijk kon ik bij aankomst in Aksaz de film meegeven aan iemand die dat weekend naar Nederland ging.

Twee dagen na ons vertrek uit Aksaz vieren we op woensdag 27 maart onze midtermdag, die we vanwege operationele redenen iets naar voren hebben moeten schuiven. Deze dag hebben we een vol programma. 's Ochtends doen we nog een oefening met de Griekse marine en in het begin van de middag een RAS met de Bonn, tenslotte nemen we met een Sailpast afscheid van de schepen die we gaan verlaten. Die laten zo lang op zich wachten, dat we maar vast beginnen aan ons eigen feestje. Eerst

zagen de commandant en de jongste matroos boven een zwembad in elkaars uniform de midtermbalk door. Vervolgens beginnen we aan de barbecue. Terwijl die in volle gang is worden we voorbij gestoomd door de andere schepen van het eskader, waarvan we er een aantal niet terug

zullen zien deze reis. De barbecue wordt afgesloten met het aansnijden van de midterm taart en daarna is het tijd voor de veiling voor het goede doel. Bij de veiling komen er items onder de hamer, als: *een dagje ruilen met de commandant, of: een verblijf naar keuze laten schoonschikken door de eerste officier of: het gooien van een taart in het gezicht van een andere officier.* Zaken waar je normaal geen cent voor zou geven, maar op een midtermdag worden er in de *heat of the moment* honderden euro's op geboden.

De volgende dag vindt de passage plaats van de Dardanellen en de Bosporus om toegang te krijgen tot de Zwarte Zee. Er staat een gure wind, maar toch komen vele bemanningsleden even aan dek kijken om te zien hoe we de oude binnenstad van Istanbul passeren om vervolgens onder de immense bruggen door te varen die de Europese met de Aziatische oever verbinden.

We hopen hier over drie weken weer terug te komen voor een wat langer havenbezoek. Ik kijk daar nu al enorm naar uit, want dat zal de tweede keer zijn dat Janny me komt opzoeken deze reis. Eerst de Zwarte Zee. Door velen gezien als het hoogtepunt van de reis.

Wordt vervolgd

Hartelijke groet,

Thijs Oosterhuis